

TE-palvelut
tjänster | services

Ulkomaalaisten luonnonmarjan ja muiden luonnonvaraisten tuotteiden kerääminen Suomessa

Ulkomaalaisten luonnonmarjan ja muiden luonnonvaraisten tuotteiden keruu Suomessa

- Luonnonmarjojen keruu Suomessa on kansantaloudellisesti merkittävää toimintaa ja taloudellisesti mitattuna luonnonmarja-ala muodostaa merkittävimmän osan koko luonnontuotealasta.
- Suomeen saapuu vuosittain noin 2500-4000 ulkomaalaista luonnontuotteiden kerääjää, joista viime vuosina selkeästi suurin osa Thaimaasta (2500-3000).
- Ukrainalaisia on saapunut Suomeen keräämään luonnonmarjoja vuosittain 500-1000 henkilöä. Kerääjiä on saapunut Suomeen esimerkiksi myös Venäjältä, Valko-Venäjältä ja Baltian maista.
- Ulkomaalaiset kerääjät eivät tyypillisesti kerää luonnontuotteita työsuhteessa.
- Vuonna 2021 Suomessa kerätyistä luonnonmarjoista keskimäärin 85 % oli ulkomaisten kerääjien keräämiä.

Luonnontuotekeruuala Suomessa

- Ulkomaalaisten luonnontuotteiden keruutoimintaa on ympäri Suomea pl. Varsinais-Suomi ja väkirikkain Uusimaa. Vuotuinen marjasadon vaihtelu vaikuttaa luonnonmarjojen keruupaikkoihin.
- Marjasato alkaa lakalla/hillalla heinäkuun alussa, josta siirrytään heinäkuun puolivälin tienoilla mustikkaan. Puolukan satokausi kestää yleensä elokuun lopusta lokakuun alkuun. Myös karpaloa, variksenmarjaa ja sieniä kerätään vähäisemmissä määrin teollisuuteen.
- Vuosikohtainen vaihtelu luonnontuotteiden sadoissa on usein suurta ja muun muassa luonnonvarakeskus (LUKE) tarjoaa neuvontaa luonnonmarjapaikkojen löytämiseksi.
- Yritysten toimipaikat sijoittuvat ympäri Suomea ja ostopisteitä, joihin voit myydä keräämäsi marjat, on eri puolilla maata.

Laki luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta (nk. marjalaki)

- [Laki luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta](#) astui voimaan 14.6.2021 ja se säätelee luonnontuotteiden kerääjien oikeudet, luonnontuotekeruualan toimijoiden velvollisuudet ja niiden noudattamisen valvonnan sekä laiminlyöntien seuraamukset.
- Lakia sovelletaan ulkomaalaisiin, jotka keräävät jokaisenoikeudella luonnontuotteita siten, että he ovat luonnontuotekeruualan toimijan majoituksessa ja ruokahuollossa.
- Luonnontuotekeruualan toimijalla tarkoitetaan
 - sitä, joka viisumia haettaessa kutsuu kerääjän maahan sekä sitä, joka ei ole kutsunut kerääjää maahan, mutta joka itse tai jonka lukuun muu taho järjestää kerääjälle majoituksen, keruuvälineet ja -varusteet tai ajoneuvot pääasiallisena tarkoituksenaan saada ostetuksi kerääjältä tämän keräämiä luonnontuotteita.

Luonnontuotteita kerätään jokaisenoikeuksien nojalla

- Luonnontuotteilla tarkoitetaan tuloverolain 89 §:ssä tarkoitettuja luonnontuotteita, joita on luvallista poimia jokaisenoikeuden nojalla ilman maanomistajan suostumusta:
 - ✓ luonnonvaraiset marjat ja sienet,
 - ✓ maahan pudonneet kävyt sekä sellaiset luonnonvaraiset kasvit tai niiden osat, joita kerätään käytettäväksi ihmisravintona, lääkkeenä tai lääkeaineen valmistuksessa.
 - ✓ Kerääjän näiden tuotteiden luovutuksesta saama tulo ei ole veronalaista tuloa, jollei tuloa ole pidettävä palkkana.
- **Jokaisenoikeuksilla** tarkoitetaan jokaisen oikeutta käyttää luontoa siitä riippumatta, kuka omistaa alueen tai on sen haltija. Luonnon käyttämiseen jokaisenoikeuksien sallimissa rajoissa ei siis tarvita maanomistajan lupaa eikä oikeuksien käyttämisestä tarvitse maksaa mitään.
- Jokaisenoikeuden nojalla saat liikkua metsässä, kerätä marjoja ja sieniä sekä majoittua tilapäisesti ilman maanomistajan lupaa.
- Et kuitenkaan saa tehdä avotulta, metsästää, kaataa puita tai aiheuttaa muuta vahinkoa maa-alueelle ilman maanomistajan lupaa.

Pohjois-Pohjanmaan TE-toimiston lain noudattamisen seuranta

- Luonnontuotekeruualan toimijan tulee täyttää marjalain 5 §:n luotettavuuden edellytykset ja tällä tulee olla Pohjois-Pohjanmaan TE-toimiston voimassaoleva päätös luotettavuudesta toimia luonnontuotekeruualan toimijana.
- Toimijan tulee maksaa kaikki kerääjän keruuansiot ennen Suomesta poistumista ja toimijan tulee järjestää ansioiden ajantasainen seuranta keruukauden aikana.

Toimija ei saa lain 7 §:n mukaan periä maksua:

- ✓ maksua rekrytoinnista eikä Suomeen ja Suomesta pois matkustamiseen liittyvistä palveluista
- ✓ maksua perehdyttämisestä tai satotilanteen seurannasta
- ✓ korkoa mahdollisesta kerääjän matkakulujen rahoittamisesta, kohtuutonta maksua majoituksesta, ruokahuollosta, ajoneuvokalustosta tai keruuvälineistä- ja varusteista

TE-palvelut
tjänster | services

Pohjois-Pohjanmaan TE-toimiston yhteystiedot

marjanpoiminta.pohjois-pohjanmaa@te-toimisto.fi

<https://toimistot.te-palvelut.fi/foreigners-picking-wild-berries-and-other-natural-products-in-finland>

Työsuojeluviranomaisen valvonta

Luonnontuotteiden keruu

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

@tervettatyota

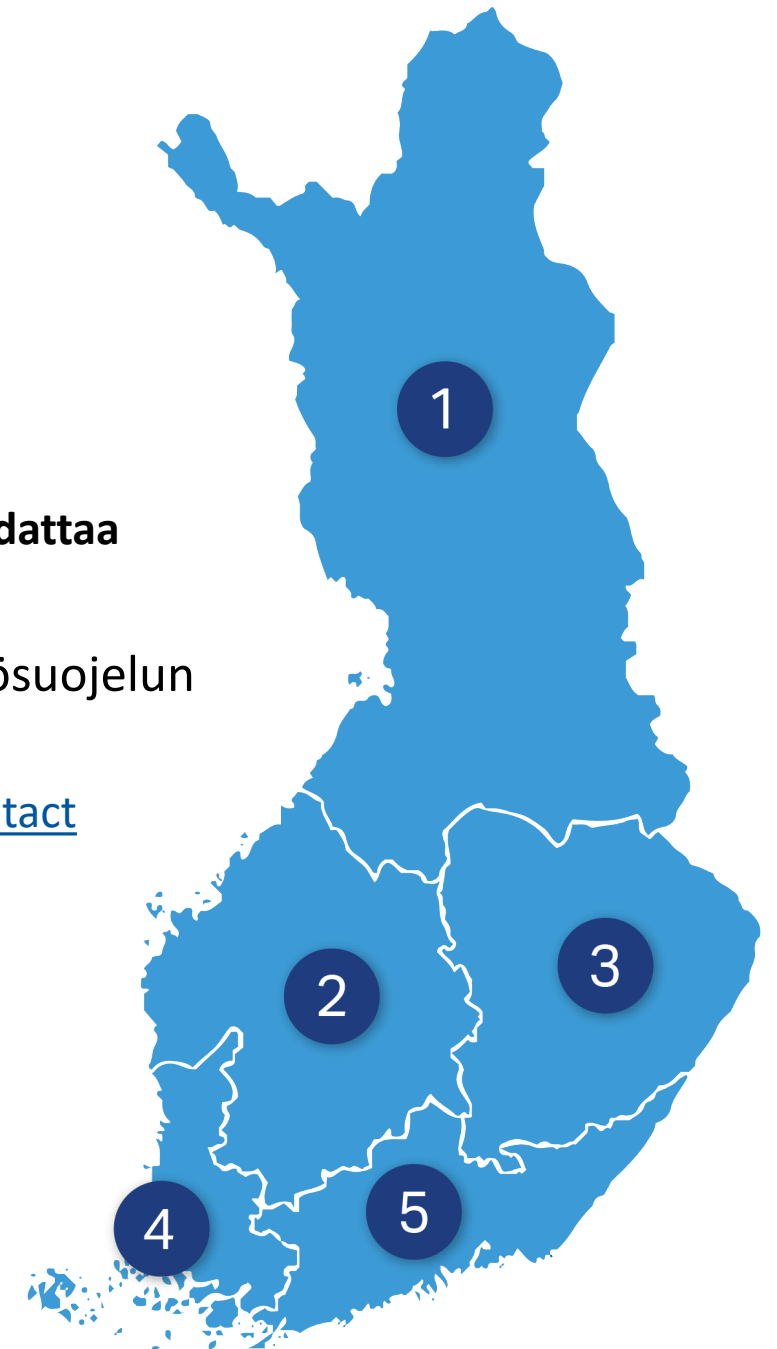

Aluehallintovirastojen viisi työsuojelun vastuualuetta

- Työsuojelun vastuualueiden tehtävänä on mm. vastata asiakas- ja viranomaisaloitteisesta työsuojeluvalvonnasta
 - **Vuonna 2021 uusi tehtävä valvoa, että luonnontuotealan toimija noudattaa marjalain velvollisuuksia**
- Aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueet ovat toimivaltaisia työsuojelun valvontaviranomaisia alueellaan.
 - Vastuualueiden yhteystiedot: www.tyosuojelu.fi/web/en/about-us/contact

Aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueet:

1 Pohjois-Suomi | **2** Länsi- ja Sisä-Suomi | **3** Itä-Suomi | **4** Lounais-Suomi | **5** Etelä-Suomi

Kerääjän oikeudet marjalain 4 §:n mukaan

- Kerääjällä oikeus:

- 1) myydä keräämänsä luonnontuotteet valitsemalleen taholle;
- 2) siirtyä luonnontuotekeruualan toimijan järjestämästä majoituksesta ja ruokahuollosta valitsemaansa muuhun majoitukseen ja ruokahuoltoon, jos maahantulon tarkoitus ei muutu;
- 3) päättää itse maahantulon ja maasta poistumisen ajankohdasta;
- 4) päättää itse keräämisen aikatauluttamisesta.

Keskeisimmät toimijan velvollisuudet marjalain 6 §:n mukaan 1/2

● toimijan velvollisuus:

1) perehdyttää kerääjä:

a) luonnontuotteiden keräämiseen ja olosuhteisiin Suomessa;

b) luonnontuotekeruualan toimijan ja kerääjän keskinäisiin oikeudellisiin suhteisiin;

c) kerääjän oikeuksiin ja velvollisuuksiin Suomessa;

d) jokamiehen oikeuksiin;

e) neuvoviin ja oikeusturvaa antaviin tahoihin;

f) muihin kuin a – e kohdissa tarkoitettuihin keräämisen kannalta olennaisiin seikkoihin;

2) seurata satotilannetta ja myötävaikuttaa keräämiseen siten, että kerääjällä on mahdollisuus mahdollisimman suureen ansioon;

3) pitää kerääjälle tarjolla majoitus, joka täyttää terveydensuojelulain vaatimukset sekä asianmukainen ruokahuolto;

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

Keskeisimmät toimijan velvollisuudet marjalain 6 §:n mukaan 2/2

- 4) pitää kerääjälle tarjolla katsastettu ajoneuvokalusto keruupaikoille kulkemiseen ja luonnontuotteiden kuljettamiseen;
- 5) pitää kerääjälle tarjolla keruuvälineet ja -varusteet;
- 6) huolehtia siitä, että luonnontuotekeruualan toimijan voimassa olevat luonnontuotteiden vähimmäisostohinnat sekä kerääjältä veloittavat kulut ovat kerääjän tiedossa;
- 7) pitää kerääjien nähtävillä viranomaisten yhteystiedot luonnontuotekeruualan toimijaa koskevan palautteen antamista varten;
- 8) ilmoittaa ennalta kerääjien tukikohtien sijainti työsuojeluviranomaisen julkisesti ilmoittamaan osoitteeseen.

Valvonta

- Lain noudattamista valvoo työsuojeluviranomainen siltä osin, kuin tehtävä ei kuulu muulle viranomaiselle.
 - Majoitusta koskeva valvonta kuuluu kunnan terveydensuojeluviranomaiselle
 - Rakennuksiin liittyviä asioita valvoo kunnan rakennusvalvontaviranomainen
 - Paloturvallisuusasioita valvoo alueen pelastusviranomainen
 - Ajoneuvojen katsastuksia ja tieliikennekelpoisuutta valvoo kentällä poliisi

Tarkastuksien suorittaminen

- Työsuojeluviranomainen tekee keruutukikohtiin tarkastuksia pääasiassa ennalta ilmoittamatta
 - Tarkastuksia tehdään omasta aloitteesta sekä ilmoitusten perusteella
- Tarkastuksia voidaan tehdä yhteistyössä muiden valvontaviranomaisten kanssa
- Tarkastuksella tarkastaja havainnoi olosuhteita, haastattelee kerääjiä sekä keskustelee toimijan edustajien kanssa ja käy läpi asiakirjoja ja selvityksiä
- Tarkastuksella mahdollisista havaituista epäkohdista annetaan toimijalle velvoite korjata asia
 - Mikäli työsuojeluviranomaisen antamasta veloitteesta huolimatta toimija laiminlyö velvollisuutensa, voi työsuojeluviranomainen laatia asiasta ilmoituksen poliisille.

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

Työsuojelun yhteystiedot

- www.tyosuoja.fi/web/en/working-conditions/picking-of-natural-products
- luonnontuotteidenkeruu@avi.fi
- Yleinen puhelinneuvonta numerossa +358 295 016 620
 - ma-pe klo 9.00–15.00
 - ti-to klo 9.00-12.00 englanninkielinen palvelu

Muita neuvovia tahoja

- Rikosuhripäivystys RIKU
 - www.riku.fi/en/
 - help@riku.fi
 - puhelinpalvelu +358 40 664 1707
 - ma-pe klo 11.00–13.00 ja 15.00-18.00
 - Palvelu on luottamuksellinen ja mitään yhteydenottajan antamia tietoja ei viedä eteenpäin ilman, että hän on erikseen antanut siihen luvan.